

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collatie van P. Cornelius Hazart Priester Der Societeyt Jesv

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Het IV. Capittel. Sommighe opworpingshen van Partije.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71405)

Soo en kont ghy my dan niet goet doen / dat Christus sich hadde verklaert. Blyckt dan uyt al t'gene tot noch toe gheseyt is / op dit seste Capittel Ioannis, dat Christus hier spreekt niet van een gheestelijck, maer van een lichamelijck eten sijn wesentlijcken lichaem / ende lichaemelijck drincken sijn bloeds / doch niet op die plumpe / ende bleesschelijcke maniere als de Joden haer inbeelden.

HET IV. CAPITTEL.

Sommighe opworinghen van Partije.

Partije : De Papssten willen dat men sal ghe-looben / daer van men het contracte siet / rieckt / smaect / en voelt dat broodt is / en dat men sal ghelooben / dat het gheen broodt en is / maer een lichaem : dat is met de menschen spotten / ende haer geloobe niet beproeft.

Catholijck: Een ruinstack soude oock soo konnen redenen: want wat apparente is dit? moeten wy dan ons gheloobe beproeben met de uytwendighe sinnen van reuck / smaect // ghesichte &c? Leest utwen Rivetus, die sal u vraeghen: Is het niet eene grouwelijcke blasphemie, dat de mensch de waerheyt Godts wilt afmeten met sijne sinnen, ende sijne goddelijcke nature wilt doen hangen van sijn vernuft?

Seght my: hoe ghelooft ghy datter een Godt is / die gy noyt gesien hebt? hoe ghelooft ghy dat ghy / eene onsterffelijcke ziele hebt / t'welck ghy noyt gesien hebt? Hoe geloofden de dyp wijsen uyt den doot / dat sy Godt aenbaden in den stal / daer sy niet anders en sagē als een arm / kleijn / sprakeloos kindt / in arme doerckens ghewonden / ende ghelept in eene kribbe / alles contracte aen de Maesestept Godt? Wech dan / met soo me

mechanique/ende plompe redeningen. Wy houdent met den H. Apostel Paulus, die seyt *Hebr. 11. v. 1.* dat men ghelooben moet / t'gene men niet en siet?

Partije. Het gheloobe en destrueert de nature niet.

Catholijck. Hoe geloofst ghy dan / dat een Maghet ghebaert heeft? isser yet meer srydich tegen den gemeenen loop bande nature? derhalben / so ist ontwarachtich / dat het geloobe / dat wy hebben van t' H. Sacrament / de nature destrueert: want alle de redenen / die Partije kan bybrengghen / uyt den Philosoph Aristoteles, de welke loochent dat t'selbe lichaem niet wesen kan op den selven tijt op beele plaetsen / ofte dat de toeballen niet en kunnen wesen sonder de substantie / met meer dierghelijcke heydensche redenen / die niet en begrepen de almogentheyt Gods / seggen wy niet te kunnen hinderen aen de klare woorden bande Schrifture.

Daer en hoven / is Godt niet meester bande Nature? waerom en soude hy ons dan niet kunnen doen ghelooben / het ghene de nature destrueert?

Partije. T'is onmoghelijck dat t'selbe lichaem samen / ende op den selven tijt zy op verscheyden plaetsen.

Catholijck. Dit laten wy hoor den heydenschen Philosoph Aristoteles, wiens redenen gheen regiel / noch maecte moeten wesen van ons gheloobe, anders sijn souden wy oock met hem moeten leeren dat de werelt is ghetweest bande eenwicheyt / ende meer andere ongherpyntheden. Ghelijck dan de redenen van Aristoteles dat de werelt bande ewwicheyt is ghetweest / worden wederleyt bande Schrifture / al soo van ghelijken / woorden bande Schrifture om verre ghestooten / sijne redenen / met de welke hy tracht te bewijzen dat t'selbe lichaem niet samen kan wesen op verscheyden plaetsen.

Par-

Partije: den Apostel Paulus 1. Cor. 10. v. 4. seght dat Christus de steenrotse was, dit moet figuerlijck verstaen worden: Ergo oock dese woorzen: Dat is mijn lichaem.

Catholijck Dooz de steenrotze kan verstaen worden / ofte de onberoerlijcke Rotse, uyt de welke water ghebloeyt is / ofte Christus selve: Indien ghy daer dooz verstaet de Rotse / ofte den steen / uyt den welchen de wateren ghebloeyt sijn: ick loochene dat Paulus van die hier spreekt / als hy seght: De steenrotze was Christus: Wat dan hy segt selve / dat hy hier dooz verstaet / een geestelijcke steenrotze: want hy seght: sy droncken uyt de geestelijcke steenrotse, de steerote was Christus: Ergo Paulus segt dat de geestelijcke steerote Christus was en Christus de geestelijcke steenrotze: Maer Christus, was eygentlijck / ende substantijelick / ende waerlijck de gheestelijcke steenrotze: Ergo als Paulus seght / dat de gheestelijcke steenrotze Christus was, hy en spreekt niet oneygentlijck / ofte figuerlijck / maer eygentlijck / ende waerlijck: vervolgens en kan dese Schrijver-plaets niet dienen / om te bewyssen / dat dese woorzen: Dat is mijn lichaem, oneygentlijck moeten verstaen worden.

Partije. Wy houden staende / dat het broot niet wesentlijck verandert kan worden / in t' lichaem Christi.

Catholijck. Ick soude / dat ick in utwe plaetse waer / oock loochene / dat het water in wijn is verandert gheweest; want alhoewel men hier niet en siet of en smaect / dat het broodt is verandert in t' lichaem / wy moeten nochtans / soo hoven gesept is / meer de woorzen Christi ghelooven / als onse sinnen. Doch dit is buyten propoost.

Wat de wesentlijcke veranderinghe aengaet / die wy transsubstantiatie noemen / is vande Maniere willen disputeren / eer ghy my de sake selve toegestemt hebt, Bekent my eerst / t'welck

t'welck ick in dit Tractaet hebbe bewesen/ dat Christi lichaem naer sijn wesen/ ende in substantie/ ende eeghentlyck/ ende lichaemelyck/ in't H. Sacrament teghenwoordigh is/ ober sulckx dat sijne woorden niet oneeghentlyck/ noch figuerlyck/ noch gheestelijcker wyse / maer eeghentlyck / soo sy luyden/ ende lichaemelyck moeten verstaen worden; dan sal het tijdt wesen om te komen tot de maniere/ dat is/ tot de Transsubstantiatie.

HET V. CAPITTEL.

Beantwoordinghen van eenighe vraaghen, die my van verscheyden Ghereformeerde meermael sijn voor ghehouden.

PArtije. Hoe kan Christi lichaem ober al wesen?

Antwoorde. Al-hoe-wel Christus met sijne goddelijcke nature ober al is: Soo hebben wy nochtang noyt gheleert dat sijn lichaem ober al is/ maer wel op vele plaetsen / naemelyck daer gheconsacreerde Hostien sijn/ ende soo ghy die niet en vint ofte op opene belden / of stracten / of merckten / ofte huysen / soo en is dan sijn lichaem niet ober al: Hy bedyeght/ die contrarie aen de goede ghemeente van Hollandt wilt wijs maecken.

Partije. Sijnder dan soo vele verscheyden lichaemen/ alser Hostien sijn?

Antwoorde. In gheender manieren: Want t'is een/ ende t' selve lichaem dat op vele plaetsen is.

Partije. Hoe kant t' selve lichaem sijn / ende nochtang op vele plaetsen sijn?

Antwoorde. Hoe kant de selve ziele sijn / ende noch